

CAROLI SIGONII
DE ANTIQVO
IVRE CIVIVM RO-
MANORVM, ITALIÆ,
PROVINCIARVM, AC ROMANÆ
IVRIS PRUDENTIAE IVDI-
ciis, Libri XI.

E I V S D E M.

*De Republica Atheniensium, eorumq; ac Lacedamonio-
rum temporibus, libri quinque.*

Quibus adiecti nunc sunt eiusdem de Republica He-
braeorum, libri septem:

E T

In B. Sulpicii Seueri historicos libros duos, Commentarii duo.

Addita in fine anacephalæosi chronologica historiarum Sulpicianarum.

*Omnibus quidem historiarum, oratoria ac iurisprudentie facultatum Studiosis apprime ne-
cessariis; utiles vero & iucundis cunctis, qui publica in Regio, Optimatum,
Populari et statu, negotia domi forisq; administrant.*

A prefatione horum omnium capit, quotundam etiam argumenta; à calce de-
nique voluminis, INDICUM duplicum, cumq; copiosissimum, apposiuimus.

H A N O V I Æ,
Typis Wechelianis apud Claudio Mar-
nium & heredes Ioan. Aubrii.

M. D C. IX.

ILLVSTRISSIMO AT-
QVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO, IACOBO BONCOMPAGNO,
GENERALI S. ROMANÆ ECCL-
SIE GUBERNATORI,

CAROLVS SIGONIVS S.

PTIMI, ac prudentis officium esse parentis
arbitror, IACOBE Princeps illustriss. non
usq; adeo paruis liberis alendis, educandisq;
studere, ut eorum, qui iam grandiores sint,
curam, si sit necesse, vestiendorum, ornando-
rumq; abiiciat. Etenim, quanquam in tene-
ris maior aliquanto indulgentie, præsidiique
necessitas propter imbecillitatem elucet, ad
gloriam tamen paternam magis pertinere
videtur, ut qui robustiores sunt, ac laudem iam aliquam domesti-
cam excitarunt, intentiore cura rebus ad tuendam dignitatem ne-
cessariis instruantur. Quod ipsum mibi hoc tempore, casu nescio quo,
video contigisse. Nam cum primos etatis meæ annos in rebus Populi
Romani querendis, prodendisq; memoria posuisse, proximos ita ad
posteriora illustranda Italicæ tempora contul; , ut pro uerbenti il-
lius commentationis ardore Romanorum prope oblitus monumen-
torum viderer, à quibus nomen meum primum videbatur ad ali-
quam commendationem apud homines profluxisse. Quare animad-
uersa, continuo, Italicō illo munere absolute, annum ad illos libros
adieci, quos de iure populi Romani diuersis temporibus scriptos edi-
deram. Et, quod doctis non improbatos fuisse hominibus eos sense-
ram, incredibiliter statim ardore cupiditate experiundi cœpi, num et-
iam gratiores, ac probatores efficere illos noua nauanda opera pos-
sem. Cuius rei spem non minimam afferebant preclaræ multa, qua
interim ex latissimo, atq; uberrimo Romana disciplina quasi campo
collegeram, ac priuatam memorie gratia se posueram. Quamobrem

HOC VOLV MINE HÆC CONTINENTVR.

<i>De antiquo iure ciuium Romanorum.</i>	<i>II.</i>	<i>poribus.</i>	<i>I.</i>
<i>De antiquo iure Italicis.</i>	<i>III.</i>	<i>De repub. Elebraorum.</i>	<i>VII.</i>
<i>De antiquo iure provincialium.</i>	<i>III.</i>	<i>In sacras historias B. Sulpicii Seueri commen-</i>	
<i>De iudeis.</i>	<i>III.</i>	<i>tariis.</i>	<i>II.</i>
<i>De repub. Atheniensium.</i>	<i>IV.</i>	<i>Breviis historiarum Sacrarum Sulpicii adace-</i>	
<i>De Atheniensium Lacedemoniorumq; tem-</i>		<i>phalaeosis.</i>	<i>L.</i>

Caroli Sigonii de antiquo iure ciuium Romanorum libri
principia capita **XXI.**

<i>1 De cive Romano.</i>	<i>11. De iure legitimis dominii.</i>
<i>2 De urbe, & agro Romano.</i>	<i>12. De iure testamentorum.</i>
<i>3 De tribubus, & curiis.</i>	<i>13. De iure tutelarum.</i>
<i>4 De classibus, & centuriis.</i>	<i>14. De iure census.</i>
<i>5 De iis, qui ius ciuium Romanorum consti-</i>	<i>15. De iure milicie.</i>
<i>tuerunt.</i>	<i>16. De iure tributorum, & vectigalium.</i>
<i>6 De iure libertatis.</i>	<i>17. De iure suffragiorum.</i>
<i>7 De iure gentilitatis.</i>	<i>18. De iure honorum.</i>
<i>8 De iure sacerorum.</i>	<i>19. De sacerdotiis.</i>
<i>9 De iure connubiorum.</i>	<i>20. De magistratibus.</i>
<i>10 De iure patris.</i>	<i>21. De imperiis.</i>

Eiusdem libri argumentum.

H I S libris consilium est de iure populi Rom. quod libera potissimum floruit repub. disputare. quod ius triplici esse constituit, ciuium Romanorum, Italicorum, & Provincialium. Ceterum dubius haec libris iura ciuium Romanorum ostendit. atque eorum uno definitionem ciuii Romani inuestigat, ac tradit, alecro tripartitam ciuium Romanorum divisionem afferit, ac persequitur. Et quoniam ciuius pars est ciuitatis, ciuitatis vero descriptio respub. discutit, & etiampub. autem genera multa traduntur propterea primum, quod genere Romane reipub. fuerit, querit. ubi vero multae ciuii formas ex creberrimis ciuitatis mutationibus innoverit, cuius potissimum temporis tempub. & quem in primis ciuem ex tam mulieb. se informaturam, ac descripturum esse profiteatur, ostendit. Unde ciuem Romanum, qui quidem optimo iure ciuius sit, definitum esse confirmat: hominem liberum urbis, agriue Romani incolam, qui tribum cum honorum petitione sua consequitus, qua disputatio perfecta, partes ipsius definitionis declarare aggreditur. Quo sit, ut primū, quid sit urbi Romana, & quot modis dicatur, quid ager Romanus, & quot modis acceptatur, exponat, ut siues virtusq; diligentissime inuestiget: deinde ad maximam tribuum questionem descendat, quo loco quid sit tribus, quot modis dicatur, à quo instituta, à quibus addite, quot in genera distribut & fuerint, que iura obtinuerint, docet. & quoniam primarum tribuum partes fuerunt curiae, classes vero ad tribum, ut centurie ad classum divisionem pertinere: ciuiis autem optimo iure nemo olim fuit, qui non tribum, curiam, classem, & centuriam obtinuerit, de curiis etiam, & classibus, & centurie, eadem ratione disputandi sermata, breuiter disserit. Vbi vero ciues omnes intra hos tribum, classumq; quasi cancellos inclusi, sum iura ipsa tribuum, & classum exordit. ita tamen ut ante, quibus quasi e fontibus hac iura manarent, aperiat. eaque regis legibus, xxi decemvirum tabulis, legibus, edictis, plebiscitis, senatus consultis, more, & iustito maiorum contineri probet, atq; ex ha reliquam omnem de iure ciuium Romanorum disciplinam hauriendam esse demonstret. Iura autem haec ita explicat, ut ea in duo genera digerat, unum quod priuatam rationem attingit; alterum, quod publicam: priuatam, ut ius libertatis, gentilitatis, sacerorum, connubiorum, patrum, legitimis dominis, testamentorum, tutelarum: publicam, ut census, milicie, tributorum, & vectigalium, suffragiorum, & honorum. De libertate ita agit, ut non tam priuatam libertatem, quam publicam, cuiusmodi fuerit, ante oculos ponat. quinq; enim Romana libertatis genera suisse concident, ut ciues Romane in potestate domini non essent

CAROLI SIGONII DE ANTIQVO IVRE CIVIVM ROMANORVM LIBER PRIMVS.

Ad Pont. Max. Pium IIII.

REVUM humanarum, BEATISSIME PATER, magna varietas est, incredibilis inconstantia. possumus hoc tum omnibus in artibus, hominum ingenio, industriaq; partis, facile notare, cum oriantur aliae, aliae vero occidant, queq; modo floruerint, nunc obsolescant: tum maxime in uniuersitatem imperii, ac reipubl. ratione animaduertere. Quae enim homines ad hominum societatem concilian-
dam, perpetuo quetuendam excogitarunt, vix tamen ea satis non modo ad aeternitatem, verum etiam ad diuturnitatem firma ad-
huc inuenientas sunt. Etenim ut corpora nostra cernimus alia exter-
na ferri impulsione, ictuq; peruersi, alia intestina humorum dissensio-
ne interire, pauca quadam naturali confecta senio contabescere:
sic ciuitates partim hostilibus armis afflictas, partim domesticis se-
ditionis morbo, quasi occulto quodam veneno, ante senectutis ma-
turitatem consumptas licet intueri. Quod aliarum rerum pub. non
obscure, clarissime vero Atheniensium, & Romanorum, florentif-
simarum quondam ciuitatum, exempla testantur. quorum illis Phi-
lippi atq; Alexandri, his Cesaris, atque Augusti inimica potentia:
viriusq; intestina perditæ cuiusdam luxuria atque auaritia vis, ne
diutius possessam per tot sacula libertatem retinerent, impedimento
fuerunt. Quod autem multo etiam miserabilius, atq; acerbius est,
non vetus modo Romani imperii ius, quod antiqua urbis, ac ciui-
tatis maiestate continebatur: sed eiusdem etiam memoria nobilissi-
mis annalium monumentis impressa, fere omnis intercidet, ita ut
neque iura, neque leges, neque instituta, neq; omnino villa antiqua

A

